

ΕΛΛΑΣ ΑΛΕΞΑΝΤΕΡΠΛΑΤΣ

*Ταξίδι είν' η ζωή μας
Στη νύχτα, στον χειμώνα*

Η τυχαία κουβέντα με έναν άνθρωπο στο τραίνο, με τον οποίο, για να αποφευχθεί η φιλονικία, συμφωνεί κανείς σε μερικές φράσεις ξέροντας ότι στην προέκτασή τους συνεπάγονται τον φόνο, είναι ήδη μια μερική προδοσία, λέει ο Αντόρνο σε κάποιον αφορισμό του στα *Minima Moralia*. Συνεπώς, κι αν αναλογιστούμε τον διάχυτο ρατσιστικό λόγο που διακίνησε ή ανέχτηκε η ελληνική κοινωνία, η υποκριτική καταδίκη εκ μέρους της του πογκρόμ που έλαβε χώρα επί πολλές ημέρες στο κέντρο της Αθήνας τον περασμένο Μάιο είναι αντίστοιχη της ανοχής ή και συνέργειας που επέδειξε σε ό, τι ακριβώς προετοίμασε αυτό το πογκρόμ τα τελευταία χρόνια (το οποίο, για όσους θυμούνται την 4η Σεπτεμβρίου του 2004, δεν ήταν το πρώτο...).

Η σύνδεση ενός θλιβερού περιστατικού του αστυνομικού δελτίου (της δολοφονίας ενός πολίτη για μια βιντεοκάμερα) με το γεφυρωμένο αντιμεταναστευτικό πογκρόμ που ακολούθησε δεν θα ήταν δυνατή δίχως όλα αυτά που προηγήθηκαν την τελευταία εικοσαετία. Όπως το συνοψίζει εύστοχα ο Σελίν: «όταν το μίσος των ανθρώπων είναι δίχως ρίσκο, η βλακεία τους πείθεται εύκολα, οι αφορμές προσφέρονται από μόνες τους».

Η κατάσταση στην Ελλάδα όλο και περισσότερο θυμίζει Γερμανία του μεσοπολέμου, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο εξαιρετικό “Βερολίνο Αλεξάντερπλατς”. Οικονομική κρίση, ανεργία, άνοδος της ακροδεξιάς που συμπλέκεται και συνεργάζεται με λούμπεν μαφίες, καθεστωτική συναίνεση και συκοφάντηση κάθε ριζοσπαστικής προοπτικής απ’ τα μεγάλα ΜΜΕ, αποχαλινωμένα καπιταλιστικά συμφέροντα που ανεξέλεγκτα πλέον καθορίζουν απροκάλυπτα αντικοινωνικές πολιτικές, οι οποίες πετάν στις χλωματερές του κα-

πιταλισμού χιλιάδες ή και εκατομμύρια ανθρώπους, και μια πανικόβλητη σοσιαλδημοκρατία που δεν ορρωδεί προ ουδενός (η κυριολεκτικά εγκληματική καταστολή των τελευταίων διαδηλώσεων είναι απλώς η πιο εμφανής εκδήλωση αυτού του πανικού).

Ο συνδυασμός είναι εκρηκτικός και καθένας μπορεί να φανταστεί τι μπορεί να επακολουθήσει. Άλλωστε, όλο και πληθαίνουν οι φωνές που διατυπώνουν αυτό που μέχρι τον Δεκέμβρη του 2008, όταν πρωτοέριξε στο τραπέζι την ιδέα ο φιλελεύθερος Στέφανος Μάνος, ήταν απαγορευμένη κουβέντα στα μεταπολιτευτικά δημόσια πράγματα: «υπό ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί να προκληθεί τέτοια διασάλευση της τάξης που θα δικαιολογούσε έκτακτα μέτρα» (Σταύρος Ψυχάρης, εφημερίδα «Το Βήμα», 5-6-2011). Ήτοι, τα περιβόητα τανκς που ονειρεύονται πολλοί, από τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης μέχρι τις περιθωριακές φασιστοφυλλάδες, σε περίπτωση που δεν αρκέσουν οι ερπύστριες των τραπεζών και των χρηματιστηρίων.

Οι μέχρι τώρα κοινωνικές αντιδράσεις, είναι σπασμωδικές, αμήχανες και αντιφατικές, ανάλογες κι αυτές της αδράνειας που είχε προηγηθεί από κομμάτια της κοινωνίας που όφειλαν να επαγρυπνούν αλλά επέτρεψαν να τα υπνωτίσει η επίπλαστη κοινωνική «ευμάρεια».

Στους κοινωνικούς μετασχηματισμούς, το έδαφος που χάνουν οι «από κάτω» στην εποχή της νηνεμίας δεν καλύπτεται εύκολα τη στιγμή της θαλασσοταραχής. Ωστόσο, αυτή η καταδικασμένη ίσως από τον νόμο των πιθανοτήτων προσπάθεια είναι το μόνο που μας απομένει. Η ιστορία ασφαλώς δεν επαναλαμβάνεται «κατά γράμμα». Η ήττα όμως, κάθε φορά που επέρχεται είναι εξίσου καταστροφική.

Κώστας Δεσποινιάδης

(Πρώτη δημοσίευση περιοδικό Πανοπτικόν, τχ.15, Ιούλιος 2011)